

MAGYAR LAP

3 lei

Taxa postală plătită și
aprobărit Dir. Gen. P.

Ngs. Ramaszett. Bert urnak
HUNGARIA Disztér 1-2

Főszerkesztő:
dr Paál Árpád

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP
VI. évfolyam, 113 (1555) szám * Szerda, 1937 június 23

Főmunkatárs:
dr Gyárfás Elemér

Nem kapnak helyet a kommunisták az új francia kormányban sem

Chautemps a radikálisokkal és a szocialistákkal folytatja kormányalakító tárgyalásait. — Polgári többségű kormány alakítására van kilátás

Párizsból jelentik: A keddi lapok érdekes mozzanatokat közölnek a Blum-kormány lemondásának körülményeiről. A lapok általában elégtétellel veszik tudomásul a Blum-kormány lemondását és megállapítják, hogy a szenátus magatartása végre azt a politikai fordulót váltotta ki, amelyet

az ország lakosságának többsége már régen várt.

Az *Echo de Paris* szerint Lebrun köztársasági elnök, amikor Blum megjelent előtte az éjszakai kihallgatáson, vissza akarta tartani a Blum-kormányt, Blum azonban kijelentette, hogy

az a kétszeri vereség, amely a szenátus bizalmatlansága folytán érte, elégséges magyarázat kormányának visszavonulására.

Amikor Blum lemondása után elhagyta az Élysee-palotát, nyilatkozatot adott a sajtónak és abban megállapította, hogy kormánya képtelen megbirkózni a pénzügyi nehézségekkel. A nyilatkozat egyébként a következőképpen szól:

— Hosszú és beható tanácskozás után a kormány elhatározta lemondását, miután nem remélhettük, hogy a szenátus változtat magatartásán és így a szenátus és a kormány közötti viszály elsimítható lesz. Miután a kormány nem rendelkezik azon eszközök felett,

amelyekre pénzügyi javaslatának biztosításához szüksége van, inkább a visszavonulást határozta el. Felszólítjuk a népfront köré tömörült pártokat, őrizték meg hidegvérüket és nyugalmukat.

A SZOCIALISTA PÁRT KIÁLTVÁNYA

Párizsból jelentik: A szocialistapárt parlamenti csoportja a Blum-kormány bukása után ülést tartott. Az ülésen kiáltványt szerkesztettek, amelyet az országhoz kívánnak intézni. Ebben a kiáltványban arra utal a szocialista-párt, hogy a népfront és a francia választóknak nagy tömege bizalmat szavazott a Blum-kormányra. A kiáltvány többek között a következőket foglalja magába:

„A szenátus szembehelyezkedett a nép akaratával. A kormány és még inkább a kamara mindent elkövetett, hogy elkerülje a válságot. A szenátus azonban azon elemek fenyegetéseinek engedett, amelyek nem akartak meghajolni a népakarat előtt. A szenátus megbuktatta a kormányt, amely az utolsó percig teljesítette kötelességét. A szocialisták bizalmat szavaztak meg a Blum-kormányra és bukása után is hűek maradnak a kormány alapelveihez, hogy elősegítsék annak a programnak a beteljesülését, amelyet a népfront maga elé tűzött és amely ellen a pénz-oligarchia és más ellenhatások küzdenek.

Chautemps kormányalakító kísérletei

Párizsból jelentik: Sajtóértesülések szerint Chautemps a népfontra támaszkodva radikálisokból álló kormányt alakít. Chautemps felszólította a szocialista párt számos vezetőjét, elsősorban Blumot, hogy lépjen be kormányába. Blum a maga elhatározását attól tette függővé, hogy milyen lesz pártja állásfoglalása. A szocialisták végleges döntést a keddi délutánra kitűzött szocialisták országos tanácsulése hozza.

A népfront pártjai közül a kommunisták is élénken tartják az összeköttetést a kormányalakításra kijelölt új miniszterelnökkel. Olyan hírek is hallatszanak, hogy a kormányba való belépésre is megvan a hajlandóságuk. Duclos kommunista vezér kijelentette, hogy ők csak olyan kormányt támogatnak, mely vállalja a népfront programjának maradék nélküli teljes megvalósítását.

A radikálisok körében mind túlnyomóbb az a kíváncsi, hogy a népfont felbomlása után is szakítani kell a kommunistákkal. A szocialisták körében is megvan az ellenszenv a kommunistákkal szemben. Egyik szocialista vezér nyíltan kifejezte, hogy amennyiben a kommunisták helyet kapnak az új kormányban és a külpolitikai irányítására hatást gyakorolnak, az háborút jelent.

A *Liberté* című lap értesülése szerint az új kormányban Blum, Lerreaux és Paul Boncour tárcanélküli miniszterek lesznek. A pénzügyminiszteri tárca betöltésénél merülnek fel a legnagyobb akadályok. Szó van arról, hogy Reynaud-t hívnák meg a pénzügyi tárca vezetésére, akinek politikája a Flandin-féle közpárti elgondolásokon alapszik, de a szocializáló közgazdasági irányokat is kielégíteni igyekszik s így összeegyeztethető a népfront szellemével. Szó van azonban Bonnet washingtoni nagykövetről, La Marrouxról és Marchandeuról is.

BLUM LEON UJABB GÜRÖGTÜZET GYUJTATOTT MAGÁNAK

Párizsból jelentik: Hétfőn este a francia szocialista párt parlamenti csoportja újabb értekezletet tartott. A Leon Blum jelenlétében tartott ülés után az értekezlet a következő határozatot hozta: „A szocialista csoport megújítja Blum iránti bizalmát a szenátus pénzügyi bizottságának és többségének határozata által kiválasztott krízissel szemben. A csoport el van határozva, hogy megtesz minden tőle függőt a néparevonal többségének fenntartására, amit az 1936 májusában tartott választásokon ért el a program megvalósítása céljából. A csoport helyesli a szocialista párt nemzeti tanácsának összehívását.

(Tudósításunk folytatása a 2-ik oldalon.)

A német és a zsidó népkisebbségek országos gyűlései

Vasárnap szinte egyidőben Románia két kisebbségi népe is felvonult, hogy magyaró hangos életjelt adjon. Egyik felvonulás a zsidóké, a fővárosban történt. A másik, a németeké, a Barcaság Kics városában, Brasovban. Mindket összejövetel sokban egyezett egymással. A zsidó nagygyűlésen is szerepelt az, hogy az ország különböző vidékeinek a zsidósága külön-külön üdvözlő jelentkezéssel jelezte, hogy egy-egy néptömbként él az illető vidéken. Így történt az, hogy a transsylvániai, a bucovinai és a basarabiai zsidóság külön-külön képviselőik útján adta le köszöntését az ország összes zsidóságának a nemzeti gyűlése előtt.

Még öntudatosabb, de alapjában véve egy jelentőségű volt, ahogyan a németek a maguk országvidékenkénti tagolódását jelezték. Hét „törzs”-ként gyűltek össze; ebből egy-egy volt az ókirálysági, a transsylvániai, a banati, a barcasági, a dobrudzsai, a basarabiai és a bucovinai németeké. Azonban egyuttal kihangsúlyozták, sőt a nagy felvonulást is tulajdonképpen azért rendezték, hogy először tegyenek ünnepléses megnyilatkozást a hét törzsek országos egységgé szerveztségéről. A törzsi tagozódásnak és az országos egységnek különösen összhangzó kifejezése volt az, ahogyan a vendéglátó barcasági szászok vezetője üdvözölte megnyitójában a nagygyűlést. A gyűlés ott folyt le a soktörténelmü Honterus-téren, a kelet-európai legnagyobb gótikus műemléknek, a híres „fekete templom”-nak a tövében. És a megnyitó beszéd szavai is ebből a környezetből kapták ihletettségüket.

— Ezen a napsugaras nagytéren, — mondotta a szónok, — itt találkoztok ti az otthoni köröknek és hét kerületünknek a kiküldöttei, hogy a népközösségnek méltó ünnepnapot szenteljenek. Jöttetek távolból és közelből szívetek vonzása folytán, nem törődve a fáradsággal, ami az utazással velejár. Mi brasoviaiak és barcaságiak büszkek vagyunk rá, hogy a népközösség az ő első összejövetelét közöttünk tartja. A szép tér a Cenk lábainál, a régi városfalak mellett, a mi német iskolaépületeink és kelet legnagyobb gótikus dómja, a mi fekete templomunk előtt: ez a tér egyuttal jelképe a mi belső elrendezettségünknek az állam, a nép, az egyház és az iskola iránt.

Ez a bevezetés aztán benső zengésben is így emelkedett tovább:

— Mi szeretjük hazánkat, szeretjük otthonunk erdőkoszorúta hegyeit, csöndes völgyeit, falvait és városait. Készek vagyunk rá, hogy mint ahogyan ezek a városfalak a múltban lettek, mi is megvédjük minden támadás ellen azokat a rögeinket, melyekbe századok óta elválaszthatlanul bele vagyunk gyökerezve. És úgy állunk védő készséggel a mi templomaink és német iskoláink előtt, melyeket legdrágább örökségként kaptunk atyáinktól. Németek vagyunk! És mindörökké németek akarunk és fogunk maradni. Németnek lenni annyit jelent, mint hűnek lenni. Németnek lenni annyit jelent, mint erősnek és igaznak lenni. És németnek lenni, ez a végsőkig elszánt önfeláldozó készséget is jelenti, hogy német sajtóságunkat és nyelvünket megtartsuk. Mi a román államnak hűségesen odaadó polgárai és építői vagyunk, mi megadjuk az államnak, ami az államé, s ha követeli, odaadjuk életünket és vérünket; viszont azonban mi is megköveteljük

Misciattelli-Husztli:

SAVONAROLA

270 oldal. Vezényi Elemér izléses címlappal, sok képpel. Füzve ára 125 lei.

A történelem egyik legtragikusabb alakját rajzolja meg az olasz professzor ebben a könyvben: barmennyire is lelkesedik hőseért, kénytelen elismerni, hogy Savonarola vetette el a sulykot s VI. Sándort igazságtalanság nem terheli.

Megrendelhető: könyvosztályunknál.

tőle német népi mivoltunk elismerését, védelmét és elősegítését.

Kifejezésteljes volt az is, ahogyan a gyűlés további aktusában a templomba vonultak, s ott a népközösségi nap ünnepét isteni tisztelettel emelték. A lelkes templomi beszéde a néplek legösszefogóbb irányításait kereste. Ime a beszéd néhány jellemző mondata:

— Az apostol szavaira hivatkozom: Isten nem a félelem lelkét adta nekünk, hanem az erőt, a szeretetet és az önfegyelmet. A népek történelme nem egy példát ad nekünk, hogy egy nép a saját csüggedése miatt el is tud bukni, de eppógy fönkre mehel gögössége és elbizakodottsága miatt is. Ha egy nép föl adja magát, akkor elvesz; de ha híven és becsületesen végigküzd a maga harcát, akkor — úgy tanítja a történelem — keresztültöri magát a nehézségeken. A félelem nélküli életakarat, mely nem hagyja magát, kivezet az élet minden viharából. Ha mi a mi népközösségünknek életkeretét követelünk, ha mi védjük életjogainkat, akkor tudjuk, hogy Isten szent megbízata áll mögöttünk. A mi népi sajátágunkat az Ur adta világnak. Azért ünnepejük mi ezen a napon a magunk német sajátágát és növekvő népi közösségét. De egyuttal mélyseges hódolattal kell Isten szent fölsége előtt is meghajolnunk. Nem lehet egyetlen igazi közösség se Isten nélkül, ezt mutatja meg a világ élete éppen a mai napokban a legborzalmasabb tanulságokkal. Isten nem a félelem lelkét adta nekünk, hanem a szeretetet és önfegyelmet lelkét. Istenhit és Istenfélelem benső összefüggésben vannak egymással. Ahol az Istenfélelem szelleme uralkodik, ott van az erő. Az

erő nem a nagy szavakban, nem a hangos szenvédelességekben uralkodik.

Ilyen hitbéli megalapozottság szelleme hatott át az egész népközösségi ünnepnapon. Ennek a belső ereje nyilatkozott meg a nagygyűlés további megnyilvánulásában is. Mikor egyik szónok arról emlékezett, hogy Báthory Gábor fejedelemmel szemben Weiss Mihály brasovi bíró hogyan vívott népeért szabadságharcot, ezzel az emlékezéssel a félelem nélküli életakaratra hivatkozott, mely ma is él a kisebbségi német népben. Az életakarat hasonló szellemétől volt eltelve a németek parlamentári csoportja elnökének, Hans Otto Roth-nak a felszólalása, mely a különböző arányszámú mozgalmakkal szemben a német nép életakaratát állította oda ellenkövetelésül.

Végül a német népközösség főnökének, Fritz Fabritius-nak a zárószavai felhívást foglaltak magukban a bolsevizmussal szemben. A bolsevizmus mindenki háborúját hozza mindenki ellen. Ennek elfordítására a német és román népnek bajtársiasan össze kell fognia, s nem elragadtatnia magát az egymás elleni gyűlöletbe.

— A gyűlölet államot és népet öszelőr, — mondotta a német főnök. — Azért mondjuk mi a román bajtársaknak: Ami becsületet és életjogot követelsz te magadnak, ugyanazt követeljük mi németek is magunknak. Sem többet sem kevesebbet. A mi romániai német népünk nem mondhat le a maga életjogáról. A mi német népünk nem tud és nem akar becsület nélkül élni. A halál nekünk nem félelem. Mert számunkra az a jelszó az érvényes: inkább meghalni, mint rabszolgának lenni.

A német népközösségnek összesére főnek-vő öntudata, külön népként való megmaradásának a kívánata az elmondottakból világosan kivehető. Az egyéni jogok helyett a népi jogokban való bizonyosságnak nemesak keresése ez, hanem meg is találása. A zsidóság országos nagygyűlésén hasonló határozottság nem volt ugyan, hogy a zsidóság is ne elvegyüljék, hanem saját népi öszszegeződésben találjon magának kisebbségi létförmát. A zsidóellenességek miatti tiltakozáson kívül volt a gyűlésen olyan megnyilatkozás is, mely a népként való öszszegeződést kereste, sőt ebben a keresésben az öntudatosság lobogó fáklóját is igen magasra fölemelte. Arra gondolunk, hogy a Zsidó Párt elnöke, dr. Fischer Tivadar mondott a gyűlés elnöki megnyitójában. Ő ugyanis rámutatott arra, — mint ahogyan az „Uj Kelet”

Megjelent!

A szövetkezés szervezéséről szóló törvény

Az érvényben levő teljes román szöveggel, magyar fordításával és tartalomjegyzékkel.

Kiadta és fordította:

Dr. Borbély Lajos, ügyvéd

Ara 125 lei és portó.

Kapható: könyvosztályunkban.

című lapársunk közli, — hogy „a hamisnak bizonyult egyéni asszimilációval szemben csak a népi emancipáció jelentheti a zsidókérdés egészséges rendezését. A zsidóság kötelessége, hogy őszintén, mint különálló kisebbség jelentkezék a romániai közéletben, mert csak ez képezheti biztosítékát reális jogai integritásának és követelése megvalósításának.”

Ez is olyan megnyilatkozás, mely ha minden oldalról megértésre talál, akkor a kisebbségi népek élete rendezésében történelmi forduló tudhat előállni. Olyan történelmi forduló, mely a népkisebbségi kérdésben megtalálja azt az igazi lényegét, hogy nem elég a népkisebbségekhez tartozó egyének egyéni jogokat adni, hanem a népkisebbségeknek, mint népi öszségeknél is más népekkel egyenlő joghoz kell jutnia. Akkor jut ez a kérdés kellő megoldáshoz.

A brasovi német és a bucurestii zsidó gyűlések ebben az irányban igen felvilágosító és tanulságos megnyilatkozások voltak.

Az oradeai Mezőgazdasági Kamara keddi hivatalos terményárai: Búza 480—490, rozs 480—490, árpa 400, szőna 110—120, lőhere 150—170, szalma 30—35

Zürichi zárlat, Párizs 19.45, London 21.57 fél, Newyork 436.25, Brüsszel 73.67 fél, Milánó 22.97 fél, Amszterdam 239.85, Berlin 175.85, Bécs — schilling 81.80, Prága 15.22, Varsó 82.70, Belgrád 10, Bucurestii 325.

Mennek az aratók

Irtá: Pados Pál

Ejszaka volt már, késő éjszaka. A hold ezüstje végigömlött a mezőn. A csillagok beleveszték ebbe a ragyogó fehérségbe, csak lent, a láthatár szélén világitottak reszkető, bizonytalan fényvel. A hűvös levegőben nyers illatok usztak. Az aratók még mindig dolgoztak. Kővéket nördítak össze a lányok, a férfiak meg raktak keresztetbe. Már hosszú sorban állottak a kepek a tarló közepén.

Az aratógazda, az öreg Berkó Mihály megszólalt:

— No, mingyárt megleszünk... Hétfőn aztán vágthatjuk az Izsó-tanyán... Az még csak a szép buza... Ötven hold egytagban... Majd kírán kimegyünk...

A kis Bakics Örsze nevetett:

— Hát mehetünk mingyárt a majálisra!

Berkó dohogott:

— Nem kellene ilyen dologidőn majálisra járnunk, ráértek aratás után is mulatozni...

A fiatalok mind rátámadtak:

— Maga, Mihály bácsi, még ezt is irigyli, persze, mert a felesége magát még a kocsmába se engedti el... Nem ártunk mi azzal a majálissal senkinek sem... kiállunk azért a munkára rendezesen...

— Jól van, jól — enyhült meg az öreg —, azért nem kell mindgyárt haragudni, hiszen nem mondom, köll az ilyen mulatság is... — feltette az utolsó kővét, a papot, aztán kiadta az engedelmet — no, mehetünk...

Az aratók öszszedeggették a szerszámokat, kosarakat és megindultak a holdfényes úton hazafelé. Valaki nótát kezdett, a többiek meg átvették és mentek csendesen lépegetve.

Szűcs István hátramaradt Pándi Macaig. Megszólította a lányt:

— Maca, eljössz holnap is majálisba?

— Nem tudom — felelte a lány —, lehet... Elfordult és Jósikára gondolt, Izsó Jósikára, akinek hétfőn vágják a búzáját és ki nem olyan szegény, nincstelen, mint ez a Szűcs, hanem gazdag tanyás.

Messze már látszott a falu, a házak, a templomtorony és a szelmalom ezüstfehér vitorlaja.

II.

Szólt a zene, a Laci bácsi, a primás ugyan-csak cifrázta és a partmentű fűzfák alatt szűcs kavargásban táncoltak a fiatalok.

Szűcs István ott állt a banda mellett és nézte a táncolókat. Nézte Pándi Macát, ahogy járja Izsóval. Mindig együtt táncoltak, egész este és ahogy Szűcs István nézte őket, egyszerre úgy érezte, elfutja az indulat:

— Mit akar ez az Izsó a Macával?... Már együtt mosolyognak, együtt sugdolóznak mióta... Nagyot lélegzett és odalépett eléjük:

— Szabad?

A lány kedvetlenül vont vállat, nem szívesen ment, de hiába, tánc az tánc...

Szűcs atölelte és vitte be a forgatagba. Magához szorította, úgyhogy szinte érezte a lány remegését. Megszólalt fojtott, rekedt hangon:

— Te Maca, mi van közted, meg az Izsó között?...

A lány megremegett, de azért kihívón felelte:

— Mi vóna?... És különben is, mi közöd hozzá?...

A legényt elfutotta az indulat:

— Van közöm, tudod jól, hogy el akarlak venni és ha valamit meglátok köztetek...

A lány reszketett:

— Eressz... te... te koldus...

Szűcs keze lehanyallott. Egy pillanatig mozdulatlanul nézett a lányra, de már ott állt előttük a másik, az Izsó, és Maca már forgott is vele tovább...

Valaki rászólt Szűcsre:

— Menj odább, Pista...

Ő ment is lassan, szédülten, hazafelé. A zene megegyezzer felkavargott, az utolsó tánc járta, azután egyszerre csend lett. A fiatalok oszladozni kezdtek.

Izsó fogta Maca kezét:

— Elkíserek...

A lány intett, beleegyezően, boldogan.

Mikor hazaértek, a kisajtóhoz, Izsó atölelte a lányt, csendesen susogta:

— Egy csokot, Maca...

A lány félrehajtotta a fejét és úgy kérdezte:

— Mikor esküszünk?...

A legény egyszerre elengedte a lányt. Nevetett, zavartan, furcsán:

— Esküszünk?... Mi?... Hát hogy gondoltad?...

A lány megvonnaglott, mintha ostromra vágta volna az arcába. Szégyen ömlött végig rajta, keserűség, utálat. Söhajtott:

— Ó...

Megfordult és futott vissza, le a folyó felé, a legény meg csak nézett utána.

III.

Maca nézte a vizet. Milyen sötét, milyen megborzongató... És mennyi csillag és benne vibráló, tükröződő fényvel... Milyen jó lesz feküdni benne. Ott csend van, béke és megnyugvás...

Lehunyta szemét és lépett egyet.

Es akkor messze, a falu alatt, nótá hallatszott, halkán, de mégis érthetően, tisztán:

„Réten, réten, hej a kis várkonyiréten — elvesztettem a zsebrevaló késem...”

Maca megremegett:

— Az aratók... mennek... Dolgozni...

Egyszerre boldog öröm öntötte el a lányt, egy szót kiáltott hangosan, szinte sikoltozva:

— Pista... Pista...

Megfordult és futott arra, ahonnan a nótaszó hallatszott.

Keleten már világozott az ég.

A spanyol nemzeti csapatok Santander felé nyomulnak előre

Mussolini is üdvöz'ötáviratot küldött Bilbao elfoglalása alkalmából. — A „Leipzig” elleni torpedózás további fejleményei

Bilbaoból jelentik: A spanyol nemzeti csapatok Bilbaon áthálva, sikeresen nyomulnak előre Santander irányában. A Bilbaoból Santander felé vezető útszakaszon tizennégy kilométert vonultak előre. Santander az elfoglalt baszk fővárostól hetvenöt kilométerre van. A terep igen hegyes és elég nehéz. A nemzeti csapatok a hétfői napon a Bilbao mögötti magaslatokat is megtisztították a vörös csapatoktól. A nemzeti repülőgépek állandóan a vörösek nyomában haladnak. Az Orduna várostól északra fekvő magaslatot a nemzetiek megszállták.

Mussolini táviratot intézett Franco tábornokhoz Bilbao elfoglalása alkalmából. A távirat így szól:

— *Jókívánságaimat fejezem ki ahhoz a szerencsés vállalkozáshoz, amely megvalósította a spanyol nemzeti harc egyik legnehezebb tényét és amely jelentékeny lépés a nemzeti ügy diadala felé. Az olasz kormány és nép örömmel fogadta Bilbao elfoglalásának híreit.*

A VALENCIAI KORMÁNY VÁRJA A VIZSGÁLATOT

Párizsból jelentik: A spanyol követség értesítése szerint a valenciai kormány a Leipzig német cirkáló torpedózása ügyében értesítette az angol kormányt, hogy kész alávetni magát az angol vizsgálóbizottságnak. A közlemény szerint a spanyol köztársasági tengeralttjárók a kikötőben horgonyoztak akkor, amikor a német közlemény szerint a Leipzig nevű német cirkálót megtámadták.

A BENEMAVATKOZÁSI BIZOTTSÁG TANÁCSKOZÁSAI MEGAKADTAK — A FRANCIA, OLASZ ÉS NÉMET NAGYKÖVETEK EDENNÉL

Berlinből jelentik: A Blum-kormány lemondása miatt a londoni benemavatkozási bizottság ülését a késő éjszakáig elhalasztották.

Berlini hivatalos köröknek az a véleménye, hogy a francia események a Leipzig elleni támadás ügyében a londoni benemavatkozási bizottság döntését kitolják. Mint hírlik, a bizottság éleshangu demarsot intéz majd a valenciai kormányhoz.

Londonból jelentik: Az angol külügyminisztériumban hétfő este a Leipzig elleni támadás ügyében Grandi olasz, Corbin francia

Dr. Schacht Bécsben.

Megírtuk, hogy Schacht, a német nemzeti bank elnöke Bécsben is fontos tárgyalásokat folytatott. Képünk Schacht (baloldalon) bécsi tanácskozásai közben készült, amint dr. Schmidt Guidóval tárgyal.

és Ribbentrop német nagykövetek megbeszéléseket folytattak Eden angol külügyminiszterrel. Az angol alsóházban is kérdést tettek, hogy fog-e az angol kormány vizsgálatot tartani és valamely lépést tenni a Leipzig megtorpedözása ügyében. Eden külügyminiszter azt válaszolta, hogy az angol kormány is fontosnak tartja a vizsgálatot, mert célja a békés megoldás.

ELLENTÉTEK A NÉGY NAGYHATALOM FELFOGÁSA KÖZT.

Londonból jelentik: A négy nagyhatalom hétfő éjszakai üléséről, amelyen a „Leipzig” elleni támadás ügyét vitatta meg, hivatalos közleményt adtak ki. A közlemény így szól:

— *Eden angol külügyminiszter hétfő éjszaka tanácskozásokat folytatott a német, francia és olasz nagykövettel a „Leipzig” német cirkáló megtorpedözása ügyében. Az ülésen egész sor javaslat felmerült, de végleges megállapodásra nem jutottak. A nagykövetek értesítik kormányukat a tárgyalások eredmé-*

Neurath német külügyminiszter elhalasztotta a londoni látogatást

A „Leipzig” megtámadása miatt maradt el az út bizonytalan időig

Berlinből jelentik: Neurath német birodalmi külügyminiszter már régóta tervbe volt és nagy érdeklődést keltett londoni látogatása váratlanul elmaradt. A német külügyminisztérium hivatalosan közli ezzel kapcsolatban a következőket:

— *Mivel a német hadihajók elleni sorozatos vörös spanyol támadások következtében előállott helyzet nem engedi meg a birodalmi külügyminiszter Berlinből való távoztását, a német kormány közölte a londoni nagykövettel, hogy Neurath külügyminiszter tervezett londoni látogatását el kellett halasztania.*

A Reuter távirati iroda jelentése szerint londoni kormánykörökben élénken sajnálják Neurath báró német külügyminiszter látogatásának elmaradását.

Neurath báró újabb meghívását Londonban most már függőben tartják és a spanyol helyzet végleges kialakulásáig nem is küldenek új meghívást Berlinbe. Így Neurath londoni látogatása bizonytalan ideig halasztást szenved.

Párizsból jelentik: Ideérkezett jelentések szerint Neurath német birodalmi külügyminiszter azért halasztotta el londoni utazását, mert a semlegességi bizottság Németország előterjesztéséből két pontot vonakodott elfogadni.

AKTUALIS KÖNYV!

A napfürdőzés és a napfény gyógyhatása

Akarja életét meghosszabbítani?
Akar ön valóban egészséges lenni?
Ha igen, úgy napfürdőzzön, de helyesen!

Vásárolja meg:

Bucányi Gyula dr
egészségügyi tanácsos most
megjelent nagyszerű művét.
Ara csak 95 lei.

Kapható a Magyar Lapok könyvosztályában

nyéről és azok döntését ismét meg fogják vitatni.

Londonból jelentik: Az angol sajtó nem titkolja, hogy a „Leipzig” ügyében ellentétek merültek fel a négy nagyhatalom között.

Ribbentrop londoni német nagykövet azt kívánja, hogy a semlegességi bizottság a valenciai kormányhoz jegyzéket intézzen, mivel a „Leipzig” cirkálón látható sérülés kétségtelenül buvárnaszádtól ered.

A Daily Herald szerint Eden kijelentette, hogy az incidens ügyében vizsgálatot kell folytatni. Ribbentrop Németország számára teljes elégtételt követel, mert ha azt nem kapja meg, felmondja a semlegességet. Grandi olasz nagykövet kijelentette, hogy Olaszország teljes szolidaritást vállal Németország álláspontjával.

Az egyik pontban Németország azt kívánja a „Leipzig” ügyében, hogy a négy nagyhatalom flotta-tüntetés rendezzen Valencia előtt. A másik pont pedig úgy szól, hogy közöljék a valenciai kormánnyal, hogy az ellenőrzésre kiküldött hajók újabb megtámadása esetén a négy nagyhatalom megtorlásokkal fog válaszolni.

AZ ANGOL KORMÁNY SAJNÁLKOZIK...

Londonból jelentik: Neurath német külügyminiszter londoni látogatásának elmaradásával kapcsolatban az angol kormány utasította berlini nagykövetét, hogy fejezze ki a német kormány előtt az angol kormány leguagyobb sajnálatát.

Felvételt hirdet az Irgalmasrend

A romániai betegápoló Irgalmasrend felhívással fordul azon ifjakhoz, akik hajlandóságot éreznek magukban a szerzetesi életre és a betegápolással kapcsolatos munkára. A Rendbe csak azok vétetnek fel, akik a 18-ik életévüket betöltötték, az állam nyelvet bírják és legalább 4 középiskolai végzettségük van. Érettségi bizonyítvánnyal folyamodók előnyben részesülnek.

A Rendbe lépni szándékozók sajátkezűleg megírt kérvényüket a következő okmányokkal szereljék fel:

1. Keresztlevele és születési bizonyítvány.
2. Allampolgársági bizonyítvány.
3. Bérnyomtatvány.
4. Orvosi bizonyítvány.
5. Az illetékes plébános vagy hittanár ajánlólevele zárt borítékban.
6. Erkölcsei bizonyítvány a világi hatóságtól.
7. Szülői beleegyezés és a szülők részéről kijelentése annak, hogy a rendbe lépő fiuktól a jövőben semmi néven nevezendő anyagi támogatást nem várnak.
8. Iskolai bizonyítvány.
9. Egy bizonylat arról, hogy a katonai előképzés (premilítar) kötelezettségének eleget tett.

Az így felszerelt kérvények folyó évi aug. hó 15-ig a romániai Irgalmasrend tartományi főnöksége címére, Oradea, Bulev. Regele Ferdinand 27. küldendők.

Kelt Oradea, 1937. június hó 20.

A tartomány-főnökség,

Cassulo András apostoli nuncius látogatása a Banatban

Szent Gellért egyházmegyéje is határtalan lelkesedéssel fogadta a Szentiszkék követét

„Üdvözljük azt a férfiút, aki azért jött, hogy megvédje és előmozdítja egyházi érdekeinket“

Arad. Saját tud. Nemcsak Arad város katolikus társadalmára, de egész lakossága élénken megnyilvánuló szeretettel fogadta Cassulo András apostoli nunciust, a Szentiszkék romániai követét. A kettős fogadtatás első része a kitűzött időpontnál két órával később pergett le, miután a Chisineu-Cris, valamint Simand községek, ahova az érsek-nuncius szintén ellátogatott, a fogadtatás sokkal több időt vett igénybe, mint amennyire számítani lehetett.

Arad városa ünnepélyes külsőségek között, nagy lelkesedéssel fogadja az apostoli nunciust

A pápai nunciust a görög katolikus templom előtti díszsátorban Pacha Agoston dr megyéspüspök, a polgári hatóságok részéről Cottoiu Romulus dr polgármester, valamint a városvezetés és a különböző állami és városi intézmények vezetőinek egy része, a katonai hatóság részéről pedig élen Jonescu Nicolae alezredes-térparancsnokkal, több magasrangú katonatiszt fogadta.

Cottoiu Romulus dr lendületes olasz beszéddel üdvözölte a magas vendéget s beszédeben élénken megvilágított arra, hogy Arad görög katolikus lakossága a legnagyobb egyetértésben él úgy egymással, mint a többi vallásúakkal s a város keresztény társadalmára osztatlan hódolattal tekint; Roma felé.

A pápai nunciust a beszéd elhangzása után választott a polgármesternek, örömet fejezve ki a szép fogadtatás és az üdvözlő beszédekben említett felekezések közötti harmonia felett.

Popa Iosif görög katolikus főesperes, plébános latin nyelven üdvözölte az érsek nunciust, majd Vicas Emanuelt, a lugoji egyházmegye román főesperesét, Birtolon Aurél nyugalmazott őrnagy nejje pedig az aradi román főesperes nevében virágcsokrot nyújtottak át.

A díszsátorban elhangzott beszédek után a nunciust és kíséretét a görög katolikus templom bejáratá elé vonult, ahol Balan Joan dr lugoji püspök fogadta és köszöntötte olasz nyelven a pápa követét.

A nunciust szintén olasz nyelven választott, majd a zsúfolásig megtelt templomban helyet foglalt a püspöki székben, majd megköszönve a szívélyes fogadtatást, pápai áldást osztott a hívek között.

Három püspök kíséretében a minorita templomhoz vonul a nunciust

Egy óra előtt néhány perccel a nunciust a görög katolikus templomból kilépve, gépkocsiba ült és a minorita plébánia templom felé hajtott. A templomhoz vezető uton felállított diadal-kapunál auójából kiszállva, folytatta útját a négy aradi polgár által feje felé emelt baldachin alatt, oldalán Pacha Agoston dr és Fiedler István megyéspüspökökkel. A minorita templom bejáratánál Pazsitny Bonaventura dr minorita rendfőnökkel az élen, a minorita rend itteni tagjai fogadták, ezenkívül a vidékről összegyűlt papság, akiknek a soraiban ott voltak Eiseler Mátyás esperes, Lengyel István pecicai esperes-plébános, Maneuvre Péter pápai kamarás, glogováci plébános, Hodacs Agoston szentiszéki tanácsos iratosul-mici plébános, Kiss Károly szentiszéki tanácsos, iratosul-marei plébános, Grossmann János ghiroci plébános, Kinitz Géza aradi-noui plébános, szentiszéki tanácsos, Krimmergrubel Gyula peregul-mici plébános, Fuchs Emil engelsbrunji plébános, ott volt továbbá élen Széll Lajos dr-ral teljes számban az itteni római katolikus egyházközség vezetősége.

Oldalán három püspökkel lépett Cassulo András pápai követ a minorita plébánia templomba, hol Karácsonyi István és Kaletzky Vilma zenetanárnő vezetésével a Szent Antal énekharca fogadta. Az oltár előtt felállított püspöki székből áldást osztott ezután az elébe sereglő hívőknek. Itt Pacha Agoston dr megyéspüspök üdvözölte latin és román nyelven, mire a nunciust olasz nyelven választott. Beszédét Pacha püspök tolmácsolta magyar nyelven. Beszédében több szózott örömet fejezte ki a nunciust az itt tapasztalt virágzó hitélet felett, Isten áldását kérve az itteni papság működésére s beszéde végén a Szentatya áldását és üdvözlését tolmácsolta, majd pápai áldást osztott.

A fogadtatás következő része a Minorita Kultúrház zsúfolásig megtelt nagytermében zajlott le. A nunciust és kíséretét a közönség itt is melegen ünnepélyben részesítette, ezután az egyházi énekharca Beuvcci Inno pontifikaleját, a Jézus Szíve énekharca pedig a királyhimnuszot adta elő.

A minorita rend főnöke annak a reményének ad kifejezést, hogy a 250 esztendő óta működő rend zavartalanul tovább folytathatja missziós munkáját

Az első üdvözlő beszédet a Minorita Kultúrházban Pazsitny Bonaventura dr minorita rendfőnök mondotta olasz nyelven.

Cassulo András apostoli nunciust két megyéspüspök kíséretében megérkezik Timisoarára

Timisoara. Saját tud. Nagy lelkesedéssel fogadta Timisoara katolikus lakossága is Cassulo András apostoli nunciust, annak a Szent Gellért vértanúnak az egyházmegyéjében, aki ugyancsak olasz volt, mint Cassulo András. Este fél kilenc órára várták a nunciust érkezését s már jóval előbb összesereglett az egyesületek és hívek sokasága a székesegyházban, ahol Cassulo nunciust fogadtatása végbement. A lealkonyodó nap utolsó sugarai ezrekre menő tömeget találtak a dóm előtt. Rendőrök díszőrsége vonult ki és a rendezést a Radnai férfizarandékoltó egyesület rendezte: Delbl Fülöp, Lidolt József és Harzer Agoston vállalták. A székesegyház egyik tornyát pápai színekkel készült hatalmas lobogó díszítette, a másik tornyán román nemzeti zászló lobogott. A székesegyház előtti közvetlen részt a városi kertészet virág-girlanddal díszítette, a templom portálján fehér drapéria, belső kapuján pedig villanyfény özőnében a szó: Salve! De virágdíszes a templom is, főleg a főoltár, amit pálmák sokasága vesz körül. A székesegyház tanjai, a központi papság, teológiai tanári kar, a szerzetesrendek s a vidéki papság közül többen várták a magas vendéget a templom bejáratánál. Odakinn ezalatt egyre gyűltek: a helybeli hitközségek vezetőségei elnökeikkel, Martzy Mihály belvárosi elnök, Fehér Kristóf dr másodkerületi hitközségi díszelnök és Schiff Péter dr elnök, Matolay Zoltán dr harmadik kerületi, Novotny Károly negyedik kerületi hitközségi elnök, Simon Jó-

A transilvaniai minorita rend valamennyi rendházának nevében üdvözölte a nunciust, majd annak a reményének adott kifejezést, hogy az Aradon immár közel kétszázötven esztendő óta működő minorita rend az utóbbi időkben felbukkanó tendenciózus jelenségek ellenére is békében folytathatja tovább missziós munkáját az egyház és a társadalom szolgálatában.

Széll Lajos dr, az aradi római katolikus egyházközség világi elnöke latinnyelvű üdvözlő beszédet tartott, amelyben Arad katolikus híveinek hódolattal juttatta kifejezésre. Ugy Pazsitny Bonaventura dr rendfőnök, mint Széll Lajos dr beszédét Pacha Agoston dr timisoarai megyéspüspök tolmácsolta magyar nyelven.

Ismét Cassulo András nunciust emelkedett ezután szólásra s annak a reményének adott kifejezést, hogy a minorita rend áldásos működése minden téren megfelelő méltánylásra talál. Végül Pacha Agoston dr püspök az ünnepségen megjelent Fiedler István és Balan Joan dr püspököket köszöntötte. Az ifjúsági énekharca énekével zárult ünnepség után díszbéd következett a Minorita Rendházban. A díszbéd a három püspökön kívül, a hatóságok vezetői, valamint a város katolikus társadalmára részéről Párecz Béla dr és Széll Lajos dr vettek részt. Az ebéd alkalmával Kulcsár Kálmán minorita szerzetes hittanár olasznyelvű beszédeben üdvözölte a magas vendéget, a Jézus Szíve énekharca pedig szerenádöt adott a nunciust tiszteletére.

Ebéd után a nunciust rövid pihenőre tért, majd a különböző templomokat és egyházi intézményeket látogatta meg.

zsef ötödik kerületi hitközségi alelnökkel. Jöttek a katolikus női és ifjúsági egyesületek, a katolikus tanulóifjúság pedig a téren a templomig sorsfalt állott. Megjelent Munteanu György görög katolikus vikárius is, a hatóságok részéről pedig Apostolescu tábornok és Petrescu alezredes, valamint Coman Agoston főpolgármester. Közben a nunciust érkezése készlekedett, mert Aradról jövet az egyes községekben üdvözölték. Így Vingán bolgár szöttek-szönyeget nyújtották át a nunciustnak. Pontban negyed tizkor este megkondultak a harangok és megszólalt a Banatia fiuzenekara: Arad város autóján megérkezett Cassulo András apostoli nunciust. Vele jött Pacha Agoston dr megyéspüspök, aki egyházmegyéje területén már Aradon fogadta a pápai követet. A nunciustal érkezett meg Fiedler István satumare-oradeai megyéspüspök is, akit timisoarai tisztelőinek nagy száma örömmel látott ismét abban a városban, ahonnan elindulva püspöki székét elfoglalta.

Ezerszeresen visszhangzik a „vívát!“

Blaskovits Ferenc prelátnagyprépost, általános püspöki helynök üdvözölte latin nyelven a pápai nunciust.

— *Mélyes tisztelettel és bensőséges örömmel üdvözljük Excellenciát székesegyházunk portálja előtt. Ez a székesegyház kétszáz évvel ezelőtt épült Erlachi Fischer nevű híres bécsi építész tervei szerint s most a háború után a hívek áldozatkészségéből restauráltak. Üdvözljük Excellenciát, mint a Szentatya helyettesét, akihez gyermeki szívvel ragaszkodunk. De üdvözljük Önt mint azt a férfiút is, aki Romániában egyházi érdekeinket előmozdítja, tiszteljük egyéni tulajdonait és szorgos, buzgó tevékenységét. Excellenciának szívből hálásak vagyunk azért, hogy az új társadalmat nem tekintve, bennünket felkeresett, hogy személyesen lássa a mi katolikus intézményeinket és vallásos életünkről személyesen győződjék meg. Áldott, ki az Ur nevében jól Vívát!*

Ezerszeresen visszhangzott a vívát. A nunciust ugyancsak latin nyelven választott az üdvözlésre:

— *Nagy örömmel jöttem ide és szívből köszönöm a káptalan részéről elhangzott üdvözlést. Isten áldásával minél többet dolgozzunk, a papság tagjai legyenek mozgó teológusok...*

„Apostola a békének — hozzá mindenki számára békességet“

Pacha dr megyéspüspök azután bemutatta a nunciustnak a tábornokot és az alezredesét; a nunciust román nyelven köszönte meg megjelenésüket. Coman Agoston főpolgármester Nistor megyefőnök és a maga nevében mondott üdvözlő szót a magas vendégnek, aki most a papsággal, Fiedler és Pacha püspököktől kísérve és

Egyháziaknak, művelt világiaknak

A keresztény egyház története (nyolc kötetben)

Szerkesztő: Bangha Béla S. J. és Ijjas Antal

I. kötet:

Bangha Béla S. J. és Borbély István S. J.

Az ősegyház

II. kötet:

Loschert Kázmér:

Egyházatyák kora

A legnagyobb és legszebb vállalkozása az ideiglenes könyvtárnak: Mindenkinek ismernie kell! — Az egész világ más színben tűnik fel az olvasó előtt, ha megismeri az Egyház történetét. — Válságokon, már-már győzni látszó eretnek-ségeken át: a diadal felé! Ez a most megjelenő két kötet és megjelenendő hat kötet mondanivalója korunk számára!

Az egész sorozat ára füzve 1500 lei, kötve 2000 lei és portó. Megrendelhető havi 150, (a kötetek áldányok) havi 200 lei részletre.

Megrendelhető:

„Magyar Lapok“ könyvosztályánál.

Hetven év előtt állították Miksa császárt a veszthelyre

Mexikóban évszázadok óta tartanak az egymást követő lázadások, fölkélek, zavargások, harcok. A közelmúlt évek vallásharcai, keresztényüldözései megborzzongatják felkűnket, de éienk emlékeztetünkben élnek még azok a véres harcok is, amelyeket a történelem lapjairól ismerünk, s amelyek egyik áldozata I. Ferenc József testverőccse, Miksa mexikói császár volt, akit két tábornokával együtt hetven év előtt, 1867. június 19-én végeztetett ki Juárez, a mexikói köztársaságiak vezére.

Mexikó 1823 óta köztársaság volt, de különböző hatalomra törő partok állandó belviszályt, lazongást szítottak s a fegyveres francia csapatok sem igen tudták fenntartani a rendet.

Mint ismeretes, III. Napóleon francia császár expedíciót vezetett Mexikó ellen 1861-ben és ott élő alattvalói érdekeinek megvédésére szerződést kötött Spanyolországgal és Angliával. A spanyol hajóraj minden harc nélkül elfoglalta Vera-Cruzt, partraszálltak a francia és angol csapatok is. Közben Alonzo, számuizót mexikói tábornok azon buzzgokodott, hogy Miksa császár herceget nyerjék meg Mexikó császárává.

Miksa császár utolsó napjai

... Queretaro elesett. A városban példátlan zavar támadt. Az ellenség minden oldalról benyomult s a császári csapatok megadták magukat, vagy átpartoltak az ellenséghez. Megszóltak a város minden harangja, hírül adva a juaristák győzelmét. Mindenfelől ellenséges csapatok közeledtek már a Cerro fennsíkját még tartó császáriak csoportjához. Miksa azzal a kérdéssel fordult Mejia tábornokhoz, hogy van-e még lehetőség áttörniök a gyűrűt. Mejia kétségbeesett közmondulattal felelt, hogy nincs.

— Salm — fordult most a császár hű szárnysegédéhez, Salm-Salm Félix herceghez —, most egy szerencsés golyót.

De ez a megváltó puskalövés elkerülte Miksát.

Közen a dombot teljesen körülzárta az ellenség. A lövöldözés lassan elhallgatott a városban. Kardjára támaszkodva, Miksa nyugodtan várta be az ellenséges tisztet, ki fegyveres kíséretnek elen közeledett. Udvariasan állt meg a császár előtt Echegaray tábornok:

— Felseged foglyom.

Miksa bölintett a fejével s megjegyezte, hogy ő már nem császár, mert lemondólevele már az államtanács kezében van. Aztán kérte, hogy vezessék Escobedo tábornok elé. Nyugodtan és elhatározottan, császári és köztársasági tisztek láncával körülvéve indult el Escobado felé. Ki éppen akkor közeledett nagy kíséretével. Ledoldotta kardját és átnyujtotta Escobadonak, ki rövid habozás után és látható zavarral adta át hadsegédének. Aztán felkérte a császárt, hogy lépjen be egy hevenyészve felütött sátorba.

A két férfi egy ideig szótlanul állt egymással szemben. Végre a császár mély komolysággal és szilárd nagon fordult az ellenséges tábornokhoz. Kijelentette, hogy már márciusban lemondott. Kérte, hogy ne ontsanak több vért. De ha mégis szükség van rá, vegyék el csak az ő életét s érzék be azzal.

Escobedo kitérően felelt. Csak annyit mondott, hogy híven fog jelentést tenni kormányának a császár kívánságairól.

A kivégzés drámai közjátékkal

Ez időtől gyors ütemben peregtek az események. A császár és tábornokai életének megmenntésére tett minden kísérlet meghiúsult és június 16-ának délután 3 órájára tűzték ki a kivégzést. Az elítéltek meggyóntak, megáldoztak. A császár teljesen nyugodt volt. Csak az árulta el idegeinek feszültségét, hogy a szakállát hártotta félre többször, mint közönségesen.

A torony óraja hármat ütött. Senki sem jelentkezett az elítéltekért, bár kívülről vezényszavak hallatszottak be. Kínos várakozás közben múltak a negyedórák. Végre négy órakor megjelent Palacios ezredes. San Luisból érkezett táviratot tartott a kezében. A remény izgalma suhant át a császár halovány arcán. De a táviratban csak az állt, hogy Juárez három nappal elhalasztotta az ítélet végrehajtását. Miért? Engedményképpen a császárárt közbenjáróknak? Vagy kegyetlenségéből, hogy az elítéltek még tovább szenvedjenek?

De felvirradt június 19-ének reggele is.

A császár hajnali három óráig aludt, de nem voltak álmái. Akkor felkelt és gyóntatóatyja, páter Soria, misét mondott neki és két elítült társának. Megrendítő látvány volt, mikor a ha-ál-

A köztársaságiak és az imperialisták között még inkább elfajult a harc, amikor Miksa herceg 1864 júniusában a mexikóiak hívásának engedve, elfoglalta a trónt. Juárez, — akit az Egyesült Államok a híres Monroe doktrína értelmében Mexikó elnökének ismertek el, — olyan erős nyomást gyakorolt III. Napóleonra, hogy a francia hadat 1867-ben visszavonta Mexikóból s amikor 1867 március 17-én az utolsó francia katonák is hajóra szálltak Vera-Cruztban, a szerencsétlen s félrevezetett Miksa császár sorsa meg volt pecsételve. Végső harcait vívta Juárez-zel és a felkelőkkel. Menekülhetett volna, de nem hagyta ott Mexikó földjét és csekélyszámú hívével már csak a becsületért küzdött. Utolsó erősségébe, Queretaro-ba vonult. Áruló ezredese, Lopez Miguel, ott szolgáltatta majus 15-én Escobedo köztársasági tábornok kezébe.

A császár utolsó napjairól pontosabb képet a világ csak azóta alkothat, mióta Miksa császár addig közzé nem tett utkos leve tárnak és egyéb ismeretlen kútforrásoknak felhasználásával megjelent, néhány évvel ezelőtt, Egon Caesar conte Corti kétkötetes munkája: „Maximilian und Charlotte von Mexiko”.

nak szánt férfiak térdreborultak a szent pillanatban és megilletődve fogadták a pap áldását. A jelenet tanúi hangosan felzokogtak. Isten kifürkészhetetlen akaratát említve, a császár vigasztalta őket. Azután lehúzta újjáról a jeggyűrűt s egy olvasóval meg a skapulárával együtt, melyet egykor gyóntatóatyjától kapott, átadta Basch doktornak s kérte, hogy vigye el mindezt a házába készülő fiu utolsó üdvözlétével anyjának, Zoöfia főhercegnőnek. Aztán a két tábornok cellája elé lépett s így szólt hozzájuk:

— Elkészültek már, uraim? En már készen állok.

Aztán felültek a kocsiakra, amelyek a veszthelyre vitték őket. Erős lovas és gyalogos csapat kísérte a kocsikat s közvetlenül mögöttük az ítélet végrehajtására kivezényelt lozénység mentelt.

Az európaiak mind elmaradtak: csak Tüdös, a császár hű szolgálja és szakácsa követte a menetet. Sohasem akarta elhinni, hogy a dolgok így fordulhatnak.

A császár főlegyesedve tette meg azt a száz lépést, mely a veszthelyre, a Cerro de la Cam-

LÁBFÁJDALMAI egyszermindenkorra meggyógyulnak

AVAGY SEMMIT SEM FIZET
Ez egyszerű mint az: 1×1!

Ime a század legnagyobb felfedezése a láb-fájdalmak gyors és biztos enyhítésére. Az orvosok egyesítették a világ leghíresebb gyógyforrásainak gyógyóit „Saltrates Rodell” elnevezés alatt. Nem kell többé kinlódjon nyilaló tyukszemeivel és fájó lábaival. Oldjon fel egy maréknyi Saltrates Rodell-t melegvízben, míg a víz tejszerűvé válik. Amint beáztatja lábait ebbe a tömény-oxigénes gyógyfürdőbe, meggyuladt bokái és fájó lábai enyhülést kapnak. A megkönnyebbülés azonnal beáll. A gyulladá-sok eltűnnek. Nem kell többé kinlódjon meggyuladt, kivörösödött, megrepedezett lábaival. A lábujak közötti kellemetlen szagu beteg bőr ismét egészséges lesz. Ha vágyik a mielőbbi megkönnyebbülésre kérjen még ma a legközelebbi drogériában, vagy gyógyszerárban Saltrates Rodell-t, ha nem lesz tökéletesen megelégedve, visszakapja pénzét, azonnal és minden vita nélkül.

pagnára vitte. Egyenesen lépdelt mellett Miramon, csak Mejia-t kellett mellettük vonszolni, majdnem vinni, annyira nem volt ura érzékének. Fenn a domb tetején a csapatok egy négyszög három oldalán sorakoztak fel, a negyedik oldalt alacsony kőfal zárta el. Ott vezették, arccal Queretaro felé állítva, az elítélteket.

Miksa császár tisztán hallható hangon így szólt spanyolul, hogy a körülötte állók mind meghallhatták:

— Megbocsátok mindenkinek, kérem, hogy nekem is bocsáson meg mindenki s azt kívánom, hogy vérem, melyet most kiöntanak, váljék az ország javára. Éljen Mexikó, éljen a függetlenség!

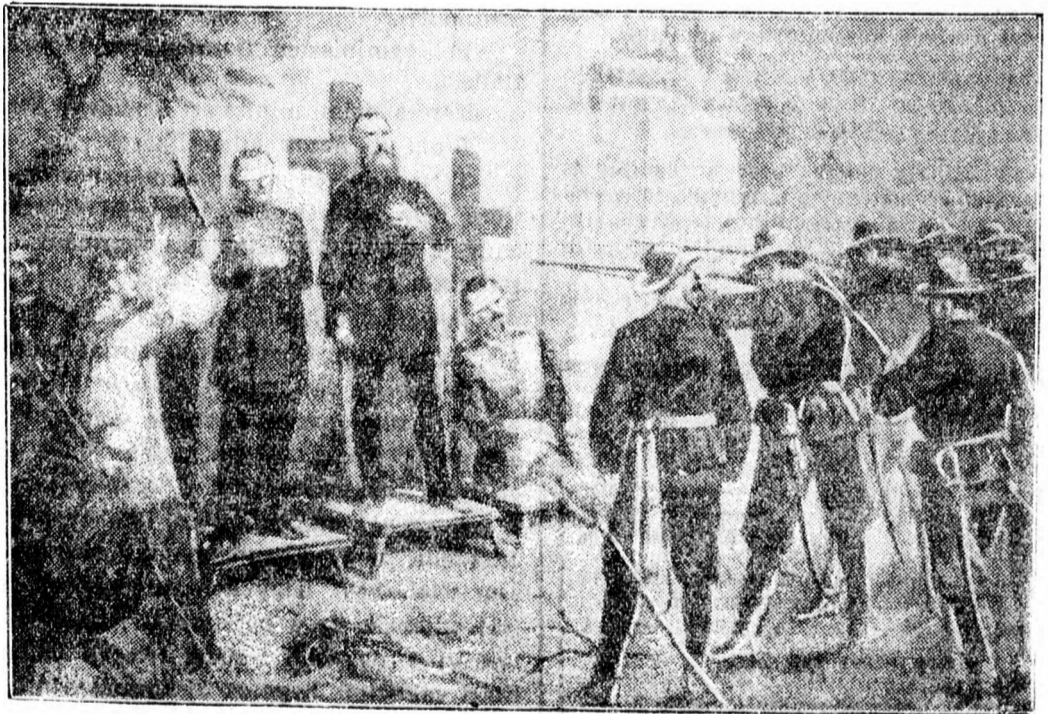
E dördül a sortűz

Alig, hogy ezek a szavak elhangzottak, a vezénylő tiszti lebecsátotta kardját, eldördült: hét lövés és Miksa császár arca borult a földön, estében ezt a spanyol szót sustogta még: „hombre” (ember). Öt golyó járta át testét. Gyenge vonaglás árulta el, hogy még van benne élet. A tiszti, aki a tüzelésre a parancsot adta, odasieltet hozzá, megfordította testét a fegyverével és kardjának hegyével szótlanul a császár szíve tájára mutatott. Egy katona közvetlen közelből a megjelölt helyre tüzelt. A lövés megölte a császárt s a seb-

táján parázslóvá tette ruháját is.

A császár után Miramonra került a sor. A tábornok, egész alakjában kiegyenesedve megszire hallatszó hangon tiltakozott az árulás vádjá ellen s éltette Mexikót és a császárt. Mejia csak egészen gyenge hangon kiálthatta: „Éljen Mexikó, éljen a császár”, aztán elkövetkezett az ő pillanata is.

Igy szűnt meg a császárság Mexikóban. Juárez diadallal vonult be az ország fővárosába.

HIREK

Központi szerkesztőség, kiadóhivatal
és előfizetés teljesítési helye

Oradea, Strada Regele Carol II. 5.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Hétoldos: Egész évre 800, félre 400
negyedévre 210, egy hóra 70 lel.
Magyarországon: Egész évre 50 P, félre 25 P, negyedévre 15 P.
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepek 24 fillér.
Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037,
Telefoni: 27.

Felöltszerkesztő: **PERÉDI GYÖRGY**
Cluj szerkesztő: **dr Sulyok István**
Cluj, Piata Unirii 13.

Írásokat nem örvény meg és nem adunk vissza.
Csekk válaszokhoz magánlevelekre válaszolunk.

**A KIRÁLY SÜRGÖNYE A PREMON-
TREI RENDHEZ.** Június 8-án, *Ófelsége II.
Károly király trónfoglalásának hetedik év-
fordulóján Szilágyi M. Dózsa, az oradeai
premontrei kanonokrend perjele a rend ne-
vében hódoló sürgönyt küldött Ófelségének.
Erre a sürgönyre június 20-án a következő
válasz érkezett: „Bucuresti, Palatul Regal,
Maiestatea Sa Regele miscat de bunele ura-
ri exprimate de Dvs. cu prilejul aniversarii
restaurantiei a binevoit a ma autoriza sa
Va transmit multumirile Sale. Dir. Secr.
part. al M. S. Regelui Eug. Buhman”. —
„Bucuresti, Királyi palota. Ófelsége megha-
tódva a trónfoglalás évfordulója alkalmával
kifejezett jókívánságaitól, kegyeskedett fel-
hatalmazni, hogy önnek, köszönetét továbbbil-
sam. Ófelsége magántitkárságának igazgatója,
Eug. Buhman.”*

Ujabb utasításokat kap a hadfelszerelés ügyé-
ben Párizsban tárgyaló pénzügyi államtitkár.
Bucuresti. Saját tud. Mircea Durma pénzügyi ál-
lamtitkár, aki Párizsban tárgyalásokat folytatott
a román hadfelszerelési rendelések kifizetési mó-
dozatai tárgyában, tegnap visszatért a fővárosba.
Durma néhány napot tartózkodik Bucurestiben
és aztán visszatér Párizsba, újabb utasításokkal,
a tárgyalások folytatására.

**MINISZTERTANÁCSOT TARTOTT A
MAGYAR KORMÁNY.** *Budapestről jelentik:*
A kormány tagjai Darányi miniszterelnök ei-
nöklétével hétfőn délután 7 órakor miniszter-
tanácsot tartottak, amelyen Lázár Andor igaz-
ságügyminiszter előterjesztette a kormányzói
jogkör kiterjesztéséről szóló módosító tervezet.
Ezenkívül szóba kerültek a tisztviselői fizetés-
emelések, a különféle címadományozások és
kitüntetések. A minisztertanács éjjel fél 12 óra-
kor ért véget.

**ELDÖLT A VITÁS KÉRDÉS A ROMÁN
KORMÁNY ÉS A ROMÁN ÁLLAMPAPÍROK
ANGOL TULAJDONOSAI KÖZÖTT.** *Bucu-
resti Saját tud. Ismeretes, hogy a román kor-
mány és a román állampapírok angol tulajdo-
nosai között vitás ügy volt, hogy az állampa-
pírok kuponjait arany, — vagy papír — font
sterlingben fizessék-e? A vitás ügy közös meg-
egyezésre a hágni döntőbírósa elé került s je-
lentésvesséssel Bruins holland pénzügyi szak-
értőt bízták meg. Bruins elkészítette jelentését,
mely szerint a kuponokat nem arany, hanem
papír font-sterlingben kell fizetni. Az ügy ez-
zel a román felfogás győzelmével végződött.*

Két vasúti szerencsétlenség a nyitvahagyott
sorompó miatt. *Bucuresti. Saját tudósítónktól.*
Két vasúti szerencsétlenség is volt tegnap Bu-
curesti környékén. A bucuresti—constantai vo-
nalon Branestinel egy tehervonat a töltésen
ért egy parasztszekeret, Matache Gh. gazdát és
feleségét agyongázta. Egy asszonyt, aki a sze-
kér végében ült, messzi kidobott a mozdony.
Haldokolva kórházba szállították. A másik sze-
rencsétlenség a bucuresti—oltenitai vonalon
Budestnél történt. A vonat elütötte Gr. Tudor
parasztember szekérét és a benneülő gazdát meg-
ölte. Kétségtelen, hogy mind a két halálos vas-
úti gázolást a nyitvahagyott sorompó idézte elő.

Időjárás

A bucuresti időjárásutató intézet jelentése
szerint a várható időjárás: Északnyugati szél,
változó felhőzet, zápor és zivatar. A hőmérséklet
változik.

**VASÁRNAP LEPLEZIK LE JULIAN BA-
RÁT BUDAPESTI SZOBRÁT.** *Budapestről je-
lentik: Julián barát, a híres Ázsia-kutató, aki
a tatárok közeledésének hírére hozta el a ma-
gyaroknak, szobrot kap Budapesten. A szob-
rot vasárnap leplezik le a várban.*

Revizionista tanítás címén tett feljelentést
egy tanfelügyelő a sibiui református iskola ellen.
Bucuresti. Saját tud. A „Curentul” híradása
szerint Lates tanfelügyelő vizsgálatot folytatott
le a sibiui református iskolában. A vizsgálat
eredményeképpen olyanértelmű jelentést tett,
hogy az iskolában a tanítás revizionista szellem-
ben folyik. A tanfelügyelő jelentést tesz a nép-
nevelésügyi miniszternek. Lates tanfelügyelőnek
egyébként nem ez az első ilyen „felfedezése”.
Néhány évvel ezelőtt Bihar- és Salaj megyékben
tett körutat s ennek az eredménye akkor is több
felkezesi iskola bezárása lett.

Kérelem. A racoşul de Joson épült Jé-
zus Szive templom befejezése érdekében a
rupei római katolikus plébános ismételtén
azzal a kéréssel fordul a katolikus hívek-
hez, hogy adományaikkal segítsék befejezni
a nagy áldozatok árán épített templomot.
Cím: Rupea, Jud. Tarnava-Marei római ka-
tolikus plébánia.

**POKOLGÉPES MERÉNYLETET KÖVET-
TEK EL A DÁN HADÜGYMINISZTER PA-
LOTAJA ELLEN.** *Koppenhágából jelentik:*
Anderson dán hadügyminiszter villája előtt
bombamerénylet történt. A palota kerítésénél
elhelyezett pokolgép felrobbant, de sérülést
nem okozott. A hadügyminiszter a merénylet-
kor nem tartózkodott otthon, feleségét és le-
ányát alvás közben érte a bomba felrobbanása,
azonban az ijedtségen kívül semmi bajuk nem
történt.

* **Ami főtt hús mellé nagyon izletes.** Miért
kell annak mindig kötött, meleg mártásnak len-
nie... Ezuttal mást indítványozhatunk a háziasz-
szonyoknak: 4—5 vörös répát meghámozunk és fi-
nomra reszelünk. Egy tálban elkeverünk kevés
citromlevet vagy ecetet sóval, cukorral vagy
mustárliszttel; miután minden fel van oldva,
Sphinx-ételolajat öntünk rá és végül összekever-
jük a salátamártást a vörös répával. Sphinx-étel-
olaj teljesen elvegyül minden hozzávalóval és
emeli a vörösrépa finom ízét. Ez az étel kitűnően
illik főtt hushoz, nyelvhez vagy pácolt hushoz.

Svájc vizitlja a Földközi-tengerig. Genfből
jelentik: Svájc régi kívánsága oly vizitú kiépí-
tése, amely az országot közvetlenül kötné össze
a Földközi-tengerrel. E célra a Rhone-folyó lenne
a legalkalmasabb. A vizitú terve most nagy lé-
péssel haladt előre. Herriot, Lyon város polgár-
mestere ugyanis a lyoni kereskedelmi kamara
elő terjesztette a francia közlekedésügyi minisz-
ter erre vonatkozó tervét, amely szerint az össze-
kötötést vegyes rendszerrel, vagyis részben szá-
razföldi (vasúti), részben vízi közlekedéssel ki-
váltani megoldani. Lyon központtal, amelyet nagy
szabad kikötővé fejlesztenének ki. A svájci hi-
vatalos körök csak „félmegoldásnak” tartják ezt
a tervet és amellett foglalnak állást, hogy a
Rhone-folyónak Genftől a Földközi-tengerig ter-
jedő egész szakaszát tegyék hajózhatóvá.

**ELTÉVEDT KÉT UTASÁVAL EGY NÉMET
LÉGGÖMB.** *Prágából jelentik: Lapjelentések sze-
rint két cseh repülőgép leszállásra kényszerít-
tette tegnap Prága közelében a „Chemnitz 10”
jelzésű német léggömböt. A léggömbben két utas
tartózkodott, akik elmondták, hogy a brüsszeli
léggömbversenyre indultak s tévedés folytán ke-
rültek Prága fölé. Valószínűnek tartják, hogy a
brüsszeli Gordon Bennet verseny résztvevőiről
van szó.*

Meghalt a legöregebb magyar színész. Bu-
dapestről jelentik: Abonyi Gyula, a legöre-
gebb magyar színész 87 éves korában elhunyt.
A Nemzeti Színháznak volt a tagja, de már
25 év óta nyugalomba vonultan élt. Abonyi
Gyula a régi nemzeti színházi gárda egyik leg-
jelesebb tagja volt, kitűnő epizód színész, a
közönség is, pályatársai is nagyon szerelték.
Temetésén a budapesti színészvilág testületi-
leg vesz részt.

**Hetvenkét személyes repülőgép bonyolítja le
Franciaország és Indokina között a forgalmat.** A
francia repülésügyi minisztérium egy utassze-
lítő óriásgépet rendelt meg Vibault, ismert fran-
cia repülőgép konstruktőrnel, azt tervezi, hogy
ezzel az új géppel menetrendszerű légijáratokat
létesít az indokina francia gyarmatokkal. Az új
óriásgép önsúlya 25 tonna lesz, négy motor
hajtja, amelyek összesen 5400 lóerőt fejtenek ki.
A gép átlagos sebessége óránként 330 kilométer,
hatóköre pedig 2500 kilométer lesz. A fülkékben
72 utas számára van hely. Az utasok kényelmes
karosszékekben ülnek, amelyeket éjszakára
ágyá alakítanak át. A repülőgépen még fürdő
is van. Konyha, étterem és bár egészítik ki a be-
rendezést. A 72 utason kívül az óriásgépben 8
főnyi személyzet utazik, egy pilótakapitány, két
segédpilóta, két rádióosztály, egy gépész és három-
főnyi kiszolgáló személyzet.

**Véget akar vetni a kormány a szélsőséges
elemek izgatásainak.** *Bucuresti. Saját tud. A
„Dminieata” ezt az értesülést közli: A kon-
verziós törvény alkalmazása után maradt utolsó
gazdaadósságok izgatásokra szolgáltatott alkal-
mat az ország egyes vidékein. A kormány intéz-
kedéseket szándékszik foganatosítani, amelyek
egyrészt szociális jellegűek lesznek, másrészt
végetvetnek majd a szélső jobboldaliak által
sugalmazott izgatásoknak.*

Vigyázat!

3 napja van még a jelentkezésre

Még ma jelentkeztek a «Magyar Lapok» nagy párizsi
társasutazására.

Főbb állomások: **Velence, Milánó, Párizs,
Lisieux, Deauville, München, Salz-
burg, Bécs, Budapest, Oradea.**

Részvételi díj **9875 lei**

Ne mulassza el a jelentkezést, mert élete legszebb élményét
mulasztja el!

* Aki friss és munkaképes akar lenni és el akarja kerülni, hogy kemény legyen a széke, emésztése meg legyen zavarva, folyton fájjon a feje és a bőre tele legyen mindenféle pattanásokkal, az igyék hetenként egyszer-kétszer reggelizés előtt egy pohár természetes „Forenc József” keserűvizet. Az orvosok ajánlják.

IRTÓZATOS EREJŰ ORKÁN BRASOV FÜLT. Saját tud. Hétfőn a déli órákban irtózatosszerű orkán vonult végig a város felett. A jégcsóval és az egy óra hosszágú tartó záppal párosult vihar a városban és környékén súlyos károkat okozott. A víz hatalmas patakokban hömpölygött végig az utcákon és az alacsonyabban fekvő lakásokat több helyen elöntötte. A riadókészültségbe helyezett tűzoltók 27 esetben vonultak ki a beömlő vizet kiszivattyúzni a veszélyeztetett házakból.

UJABB NÉGYEZER ELITÉLTET HELENYEZTEK BULGÁRIÁBAN SZABADLÁBRA. Szófiából jelentik: A trónörökös születésekor elrendelt közkegyelem alapján újabb négyezer ember került szabadlára Bulgáriában.

A „MAGYAR LAPOK” párizsi társasutazásának utolsó határnapja: június 25!

Átlagosan hetvenöt százalék a bukási arányszám a ciuci tanulmánybefejező vizsgákon. Mercurea-Ciuc. Saját tud. A megyei hitvallásos iskolai növendékek számára most tartották meg a tanulmánybefejező (abszolváló) vizsgákat, természetesen a tanfelügyelőség által kiküldött elnöklő tanító és vizsgáztatóbizottság közreműködésével. A vizsga eredményén meg is látszik, hogy a vizsgáztatásból kizárták az iskolák tanítóit és így a kérdéseknél teljesen ismeretlen módszer szerint kellett felelniök a gyermekeknek. A hitvallásos iskolák növendékeinek átlagosan csak huszonöt százalékban sikerült a vizsgájuk, míg hetvenöt százaléka elbukott. Ez az arányszám egyes iskoláknál még lesújtóbb. Csak példaképpen említjük meg, hogy a mercurea-ciuci katolikus iskolánál tíz szomszédos község hetikes növendékei vizsgáltak. Számuk 34 volt. Ezek közül a Constantinescu állami tanító elnöklő alatt működő Darvas és még egy tanerőből álló bizottság már huszonkét növendéket az írásbelin megbuktatott; a szóbelin is csak nyolc növendék ment át. Meghatározó jelenetek játszódtak le a vizsgán. Szepesi Erzsébet santimbrui katolikus tanítónő tizenkét növendékét állította vizsgára. Ezek közül csak egynek sikerült a tanulmánybefejező vizsgája, míg a többiek kénytelenek — bár többen a tizenhat évet is betöltötték — megismételni a hetedik osztályt. Ez a lesújtó eredmény annyira elkeserítette a tanítónőt, hogy a bizottság előtt sirvafakadt. Valamivel kedvezőbb az iskolák növendékeinek vizsgai arányszáma, amelyeknek nincs nyilvánossági joguk és így szintén állami bizottság előtt kellett vizsgáznok. A szülők körében nagy elkeseredést keltett, hogy az állami bizottság tagjainak költségeit nekik kellett megfizetniök. A vizsga sikertelensége nagy hátránnyal jár az illető hitvallásos iskolára is, mert a törvény rendelkezései szerint, az a felekezeti iskolai növendék, aki osztályvizsgán kétszer bukik el — hivatalból állami iskolába irandó. Így közvetve a hitvallásos iskolák létszámának gyöngyöztése következik be.

Agyonsújtott a villanyáram egy önfeláldozó fodrászmestert, aki a bajba jutott inasgyerek segítségére sietett

Brasov. Saját tud. A hétfő délutáni vihar után súlyos szerencsétlenség történt a városban, amelynek áldozata Filipanits István 66 éves fodrászmester. Az idős fodrászmester, aki tevékeny tagja volt a római katolikus egyháztanácsnak, a hatalmas zápor után inasát, Köntzei Józsefet felküldte az emeletre, hogy takarítsa le a kirakat kis kiugró tetején összegyűlt esővizet. A gyerek az emeletről próbálta megközelíteni a kiugró tetőt, azonban oly szerencsétlenül, hogy

hozzáért a kirakat felett levő villanyos fényreklám áramvezető drótjához. A villanyáram erősen megütötte a kisfiút, aki elvesztette egyensúlyát és leesett a tetőről.

Esés közben azonban fennakadt a falból kiálló vaskampóba és ott függött ruhájánál fogva több méter magasságban. Filipanits ekkor

tanulója segítségére sietett és ugyancsak az emeleten keresztül akart hozzájutni a levegőben lógó inasgyerekhez.

Az idős fodrászmester utközben maga sem tudta kikerülni az áramvezető drótot és hozzáért.

A hatalmas erejű áram pillanat alatt végzett az önfeláldozó mesterrel.

Az áram ott a kirakat tetején halálrasújtotta. A megdöbbentő szerencsétlenségnek nagy tömeg volt a szemtanuja. Szakértői vizsgálat szerint

az áramvezető drót nem volt kellőképpen szigetelve

és az áram erejét még fokozta az, hogy a szerencsétlen fodrászmester bokáig érő vízben állott a tetőn. Az inasgyereket könnyebb természetű sérülésekkel szállították kórházba.

Agyonsújtott a villám két aradi kirándulót

Arad. Saját tud. Megdöbbentő szerencsétlenség történt az elmúlt éjszaka a Podgorian, amelynek két halálos áldozata, több súlyos és számos könnyebb sebesültje van. A SGA aradi sport egyesület egyik kiránduló csoportja este kilenc óra tájban érkezett a Siria közelében levő 10-es számú villamos megállóhoz, hogy onnan a rövidesen induló villamosvasútra szálljanak. A kiránduló csoport több, mint 140 tagból állott, vagyis olyan számú turista verődött össze a verőfényes nyári napon, amelyhez hasonló tömegre már hosszabb idő óta nem volt példa. A kirándulók nagy riadalmára azonban alig közelítették meg az állomást, hatalmas szél kerekedett s rövidesen ömleni kezdett az eső. A turistáknak csak egy kis csoportja húzódtott a várófülkébe, míg a többiek részint a szabad ég alatt maradtak, részint egy szomszédos csőszház teraszára és belső helyiségeibe verődtek.

Röviddel a zivatar kitérése után vakító világgosság csapódott a kirándulók szemébe, majd hatalmas dörrenés hallatszott. Ezt azonban már csak a várófülke környékén tartózkodó turisták hallották, mert a másik csoport minden tagja kábultan esett össze s nagyrészüket eszméletét

vesztette. Akik magukhoz tértek a borzalmas szerencsétlenség után, látták, hogy a villám beütött a csőszházba és nyomban társaik segítségére siettek. Ekkor derült ki, hogy a kirándulók közül Márton Kiránduló csoportja este kilenc óra tájban érkezett a Siria közelében levő 10-es számú villamos megállóhoz, hogy onnan a rövidesen induló villamosvasútra szálljanak. A kiránduló csoport több, mint 140 tagból állott, vagyis olyan számú turista verődött össze a verőfényes nyári napon, amelyhez hasonló tömegre már hosszabb idő óta nem volt példa. A kirándulók nagy riadalmára azonban alig közelítették meg az állomást, hatalmas szél kerekedett s rövidesen ömleni kezdett az eső. A turistáknak csak egy kis csoportja húzódtott a várófülkébe, míg a többiek részint a szabad ég alatt maradtak, részint egy szomszédos csőszház teraszára és belső helyiségeibe verődtek.

Súlyosította a helyzetet, hogy a villamos ismeretlen okból nem futott be a szokott időre. Végül is a szerencsétlenség súlyosabb áldozatait egy arrahaladó turistaautó szállította Ghiorocra, ahol Mihailovici Sándor körorvos vette őket ápolás alá. Az első segélyt nyújtó orvos nyomban megállapította, hogy Márton Kirándulót és Schmidt Józsefet a villám agyonsújtotta, míg a kirándulás másik résztvevője, Kurzweil Emma divatszalon tulajdonosnő nyolc napon tul gyógyuló sérülést szenvedett és kisebb idegcsököt kapott a villámcsapás következtében. Súlyos égési sebeket szenvedett Lambert Miklós aradunoui bankigazgató is, ezenkívül még többen sérültek meg jelentéktelenül.

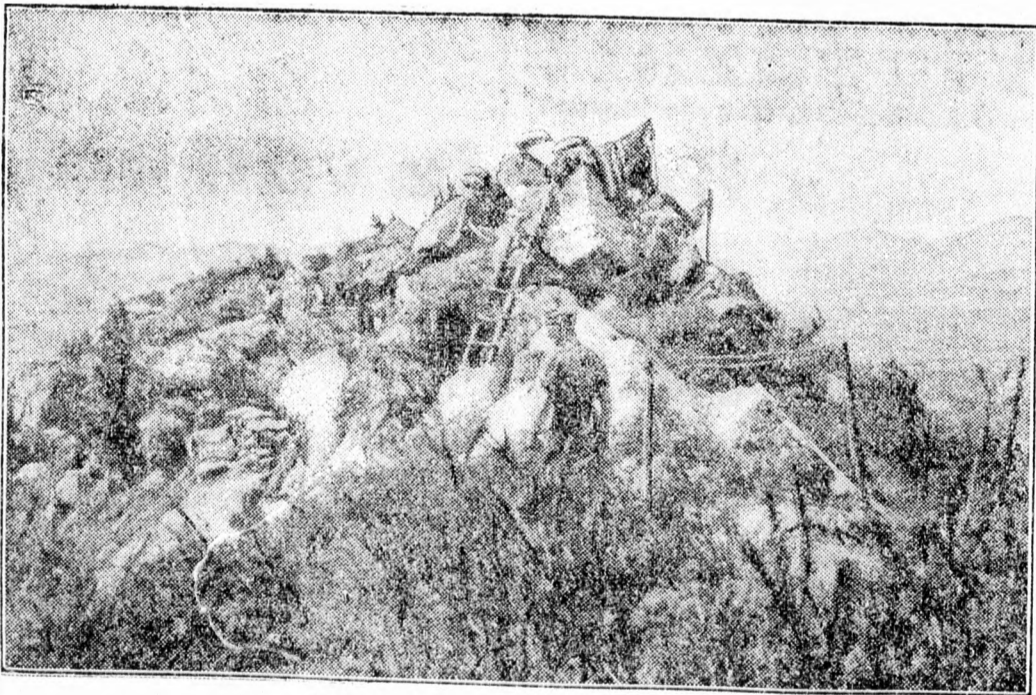
Az SGA vezetősége hétfőn délután intézkedett, hogy a ghioroci halottasházban elhelyezett halottakat Aradra szállíthassák. Az ügyvel kapcsolatosan a hatóság természetesen vizsgálatot indított s ennek során kint, hogy a katasztrófaért senkit sem terhel felelősség. Ezt erősíti meg Obornyák Károly, az aradi villamosvasúttársaság főmérnökének nyilatkozata is, aki munkatársunknak a következőket mondotta:

— A halálos szerencsétlenséggel csaknem egyidőben az aradi villamosvasút megállójába is beütött a villám, ép ezért nem lehetett idejében a villamost elindítani. A zivatar elálltáig ugyanis életveszélyes lett volna a vezetékhez közeledni s így szüneteltetni kellett a forgalmat. A villám először nem a katasztrófa színhelyére, hanem a 10-es számú villamosmegálló vezetékébe ütött s ugynevezett kétágu villám volt. Ha a vezetékben áram lett volna, úgy az minden bizonnyal a villám mindkét ágát levezeti, így azonban egyik ága kicsapódott s ez okozta a halálos szerencsétlenséget.

Orvosi vélemény szerint egyébként, ha a két agyonsújtottat idejében kezelés alá veszik, talán mindkettőjüket sikerül megmenteni. A villám által agyonsújtott ember szív működése ugyanis sok esetben 1 órán belül megfelelő kezelés mellett működésbe hozható, mire azonban a két halálrasújtott ember orvosi kezelés alá került, vérüknek hemoglobinjai már megalvaáltak.

A szerencsétlenség két súlyos sebesültjének állapotában egyébként értesülésünk szerint hétfő estére javulás állott be.

A városszerzte óriási megdöbbenést és mély részvételt keltő katasztrófa áldozatait valószínűleg kedden délután 6 órakor helyezik örök nyugalomra Aradon.

A bilbaói vasöv „achilles-sarka”.

Mint ismeretes, a bilbaói vörösek egyik tisztje átpártolt Frankóékhoz és elárulta a Bilbaót védő „vasöv” titkait. Így sikerült a gyengén védett ponton a nemzetiek áttörése és Bilbaó bevételé. Képünk a híres vasöv gyenge pontját ábrázolja.

EMBEREK ÉS TAJAK

Tangerben és Spanyol-Marokkóban, Franco tábornok arab hivei között

Tanger és Tetuan, június hó.

A 711-ik évben Krisztus születése után Tarik, mór hadvezér katonáival áthajózott a gibraltári szoroson és partra szállt az ibér félszigeten. Hajóit nyomban felgyújtotta, a mór hadseregnek tehát csak két lehetősége maradt: győzni, vagy meghalni. Vercer, a morir, ezzel a gondolatlaltal most ismét mór csapatok tartanak Spanyolország felé. tizenkét évszázad elmúltával. Ezúttal azonban nem a spanyol keresztények ellen vonulnak, hanem a keresztények oldalán az izlám halálos ellensége, a kommunizmus ellen. 1937-ben a csapatszálítóhajók már nem Tangerből, hanem Cetuából indulnak. Franco tábornok befolyása a legutóbbi hónapokban különösen nagy mértékben növekedett a mörök között. Tanger azonban jelenleg jól védelmezett nemzetközi város, amelyben elsősorban Franciaországnak van erős szava. Ez a magyarázata annak, hogy a mintegy tizenháromezer főnyi spanyol lakosság nagyrésze, biztosan legalább nyolcvan százaléka vörös és ezek a vörösök nyugodtan élhetnek Tangerben, bántatlanul énekelhetik internacionáléjukat.

Tangert 1924 óta nemzetközi ellenőrző bizottság kormányozza, amelyben Franciaország, Anglia, Olaszország és Portugália mellett Belgium és Hollandia is képviselve van. 1936 elején a spanyol vörös flotta megjelent a kikötő előtt és fenyegette a város semlegességét. Az érdekelt hatalmak gyorsan megmozdultak Tan-

ger védelmére. Azóta négy cirkáló horgonyoz a partok előtt: egy olasz, egy francia, egy angol és egy portugál hadihajó.

Tanger arab város, igen sok európai stílusú épülettel; ami legjobban feltűnik az embernek, az egy kis tér a spanyol negyedben, a Kis Zocco. A főutca elején van ez a tér, kávéházakkal körülvéve. Mindenféle agitátorok gyülekezőhelye. Az egyik oldalt csaknem teljesen elfoglalja a Caffee Espana, a vörösök főhadiszállása, kommunista lobogókkal díszítve. A másik oldalon, alig ötméter távolságra, a Caffee Centralban falankszisták arabokkal tanácskoznak Franco tábornok vörös-sárga lobogói alatt. Fegyveres béke van a két front között, a késő esti órákban azonban gyakran fenyeget az összetűzés; a mintegy negyven négyzetméteres, tér semlegességét ezért állandóan féltucat tengeri rendőr őrzi, köztük legdekoratívabbak az arabok, fehér szalaggal átkötözött piros tarbusukkal.

Ugyilátszik, a spanyol és a kevésszámú arab komunitákat valamilyen Franco-ellenes hatalom támogatja, de nem túlságosan bőkezűen. A fogyasztásuk rendszerint egy csésze feketekávéra korlátozódik, egy frank költséggel. A régi mór palotában elhelyezett szép olasz iskola gyermekei is megmérkőznek néha a kommunista-spanyol iskola növendékeivel. Tangerben még fennáll a hivatalos posta, a nemzetiek ezért külön postahivatalt és külön falankszista hivatalt rendeztek be maguknak.

„A vörös ördög fő a pokolban...”

Tangerben a legnagyobb szenzációt nem a Deutschland bombázása, nem az Almerián gyakorolt megtorlás, nem is a vörös flotta felvonulása jelentette Ceuta ellen, hanem az El Mulud mohamedán ünnep alkalmával kitört kisebbsérgényű nyugtalanság. Az El Mulud egyhetes ünnep a próféta születésének megülesére, a végső akkordja rendezes karneváliszerű felvonulás. Miután Marokkóban minden az arab probléma körül forog, nem jelentéktelen körülmény, hogy a zárónapon a vörösök autókkal meg akarták roharnozni a mohamedán temetőt, ahol a Mulud-áldozatot hozzák: egy ökröt vágnak le. A vörösök szerették volna elfogyasztani az áldozati ökröt, hogy azután eljén kiáltsanak a nemzetközi kommunizmusra. Nem kis részben a holland követ, Gerth van Wijk, sofőrjének köszönhető, hogy a támadás kudarcot vallott, különösen az asszonyok nem hallgattak a vörös izgatók uszítására. Ugyanakkor Tetuanban egészen nyugalmas Mulud-felvonulást tartottak, a legmulatságosabb farsangi figurákkal és csoportozatokkal. Látható volt egyebek között egy nagy ketrec is, benne vörös festékkel tetőtől-talpig bemázolt ördöggel. A ketrecen nagy betűkkel pompázott a felírás: A vörös ördög fő a pokolban.

Tankok, repülőgépek és fegyveres csoportok bizonyítják, hogy az arabok most is a háborúról álmodnak. A kalifa testőrsége pompás csoporttal vett részt a felvonulásban s nyomában egy csoport falankszistát is láttunk egyet-

len kis ágyúval. A spanyolok tudják, hogyan kell az arabokkal érintkezni. Tudják ezt Tangerben is, ahol a marokkói sherifnek külön képviselője van, a jogszolgáltató mendub személyében. A mendub képviseli az arabokat is európai peres felekkel szemben. Még csak tizenkét esztendő múlt el azóta, hogy a rif-kabil háborút véget ért, a spanyolok azonban azalatt az idő alatt nagy művészettel igyekeztek az arabok gyűlöletét magukról más irányba terelni, a kommunizmussal szembeállítani. Francia-Marokkóban már sokkal több a nehézség, különösen amióta 1930-ban Franciaország a berber-politikát inaurálta, azzal a szándékkal, hogy egymás ellen uszítsa a berbereket és arabokat s a „divide et impera” elvének kihasználásával tartományi kormányzássá alakítja át az eddigi protektorátust. Algir mintájára. Ezzel szemben a spanyolok sok engedelményt tesznek az arabok nemzeti büszkeségének, nyilvánosan hangoztatják, hogy vérokonság van a spanyolok és arabok között s ez nem téveszti el a hatását.

Franco és a vele barátságos viszonyban álló fasiszta, nemzeti szocialista hatalmak egyaránt népszerűek itten. Ezért azután a vörös-sárga zászló mellett mindenütt látni a falanksz vörös-fekete-vörös lobogóját is, öt piros nyíllal fekete mezőben, nem ritka az olasz, a német és a portugál lobogó sem, valamint a marokkói seriff jelvénye.

Negyvenezer arab önkéntes küzd a spanyol frontokon

Amint a tangeri zóna határát átlépjük, a spanyol zónába kerülünk, amelyet a tetuani kalifa a spanyolok iránti nagy udvariasságban „boldog zónának” nevez. A határral együtt elmaradnak mögöttünk az internacionálé hangjai, amelyek Tangerben a késő éjszakai

órákig felverik a strand nyugalmát, elmarad az európai vörös-spanyol újságok rikkancsainak kiáltozása s hirtelen mind közelebről kerülünk szembe a háború problémájával.

Tetuanban az első este a pompás mör-negyedben sétálgatunk, mindenütt kedélyes

társaságokat találunk, a kávéházakban feketekávé és arab tea, cukor és valami fűszerfajta keverékéből főzött ital mellett. A főtéren, a Plaza d'Españan sem érzik izgalmas hangulat. A sok arab és európai kávéházban könnyen öltözött vendégek üldögélnek, legnagyobb részben arabok, akik szabadságidejüket töltik itt. Hatalmas megafon híreket, sevillai és arab zenét közvetít. A tér közepén fiatal falankszisták tanáznak, pénzt gyűjtenek egy új „Espana” nevű cirkálóra, amellyel az elpusztult régít akarják pótolni. Kékinges falankszisták zenekara nemzeti indulókat játszik. Idenyílik úgy a kalifa palotájának, mint a magas spanyol komisszáriátus épületének kapuja. A spanyol kormányzó, Beig-Beder tudja, hogyan kell az arabok szívét megnyerni. Értette ezt a művészetet Franco tábornok is. Még a francia zónában is vannak arabok, akik néhány spanyol szó hallatára így köszönnek: „Vive l'empire hispano-marrocaïn!”

Támadó hadműveleteknél a marokkóiak a legjobb katonák

A spanyol zónában minden arab folyékonyan beszél spanyolul, kezdetleges spanyol tudásunkkal is könnyen meg tudjuk érteni magunkat velük. Ezekben az emberekben talán még mélyebben él a gyűlölet a vörösök ellen, mint a spanyolokban. Legalább negyvenezer arab küzd jelenleg önkéntesen a szent háborúban a kommunizmus ellen a spanyol frontokon. Mint egyszerű katonák naponta négy pezeta zsoldot kapnak (egy nemzeti pezeta értéke a külföldön körülbelül 15 leinek felel meg). A férfiak büszkén mesélik, hogy német önkéntesek, akik Franco tábornok mellett, mint kiképzőtisztek szolgálnak, a legszivesebben marokkóiak kiképzésével foglalkoznak. Általában elismerik, hogy a marokkóiak a legjobb katonák támadó hadművelet céljaira. Rése van ebben annak a hitnek is, hogy a szent háborúban elesett mohamedán egyenesen a hetedik mennyországba kerül, de az arab népek katonai erényeinek is, amelyeket maga Lyautey tábornagy ismert el.

Nyilvánvaló, hogy az arabok hatalmas szolgálatokat tesznek Franco tábornoknak, a spanyolok ezért jól bíznak még az arab nacionalistákkal is, akiknek végső célja pedig a független Marokkó megteremtése. A nemzeti Spanyolország igyekszik megnyerni magának ezeket az idealistákat azzal, hogy mint egyenrangú felekkel bánik velük. A tetuani katonai kaszinóban gyakran látni mohamedán nacionalistákat spanyol tisztek társaságában, ami francia Marokkóban elképzelhetetlen volna. A hatvanezer lakosú Tetuanban mintegy tizenháromezer ilyen arab nacionalista él. A legtöbb közülük annyira gyűlölik Franciaországot, hogy még azok sem hajlandók egy francia szót kiejteni, akik folyékonyan beszélnek a francia nyelvet. Így azután a nacionalistákat nem nagyon szívelik az olyan fontosabb személyiségek, akik francia befolyás alatt állnak. Ezek a fontosabb személyiségek legnagyobb részben zsidók. A zsidók felhivatalos rendőrséget tartanak fenn, a hivatalos rendőrség, a mendoub támogatására, a szervezet főcélja azonban az arab nacionalisták megszefogdosása.

Mohamedán nacionalisták élete Tetuanban

Tetuanban háborítatlanul, nyugodtan él a mohamedán nacionalisták egyik ismert vezére, akinek birtokát a francia zónában alkobozták és aki Tangerben nem mutatkozhatna az elfogatás veszedelme nélkül. Büszkén hordja szürke fezt, csíkos galabiját, Abd el Krim adományát. A spanyolok azt is megengedik az arab nacionalistáknak, hogy gyűléseket tartsanak, ifjúsági szervezetük egy idő óta majdnem fasisztaszabású egyenruhát fogadott el: sötétzöld ing és sötétzöld nadrág az egyenruha alkotórészei. Az ifjú nacionalisták úgy köszönnek, mint a falankszisták, a vörösök és zsidók gyűlöletében messze felülmúlják a spanyolokat is.

KÖZGAZDASÁG

Tizenkétmázsás országos búza-termésátlagra számítanak

Az eső kedvezően befolyásolja a tengeri fejlődését. Általános drágulás a szárazság nyomában

Bucurestiből jelentik: Az aratás kilátásairól szóló jelentések ellentmondóak és a bizonytalanság maga után vonta, hogy csaknem minden termény ára emelkedett. A bucaresti malmok egy héttel ezelőtt 500 leiért vásároltak 77 fajsúlyu, 4 százalékos búzát, amelynek ára 530 leire ment fel. Ujbuza augusztusi szállításra ab állomás 500 leiért kelt el. Árpában kedvező kilátások vannak, az árak mégis szilárdultak, mert a tavalyi készlet teljesen kifogyott. A zab ára 500—470 leire esett ab Constanta. A tengeri gyengén fejlődött eddig, de a tegnapi országos eső után kedvezően fejlődik. Ab Constanta új tengeriért 332 leit fizetnek.

Az ország különböző részéről beérkező jelentéseket összegezve, tizenkétmázsás átlagos búzatermésre le-

het számítani, a tavalyi tiz és fél mázsás átlaggal szemben.

Basarabiában a gyümölcs-termés kilátásai gyengék, Moldovában igen jó alma- és szilvatermésre van kilátás. Az ardeali gyümölcs-kivitel kétezer vagonra becsülik.

A gabonaexportőrök tegnapi közgyűlésén heves kifakadások történtek a kontingentálási rendszer ellen, amely nem engedte a tavalyi termés lehetőségeit kihasználni. A késedelmes devizakiutalások lényeges károkat okoztak az exportőröknek, akiknek kalkulációja lehetlenné vált ezáltal.

Egyedül az olasz líránál 30 százalékos veszteséget szenvedtek az exportőrök

az ügylet megkötése és a tényleges leszállítás közötti valutakülönbözet folytán.

Corbutiu János a Bihar megyei Mezőgazdasági Kamara igazgatójának nyilatkozata a terméshelyzetről

Oradea. Saját tud. A szinte hónapok óta tartó gyilkos kánikula végre megszűnt s az elmúlt héten és a hét elején az egész Bihar megye területét hőséges esők öntözték.

Munkatársunk felkereste a bihormegyei Mezőgazdasági Kamara igazgatóját Corbutiu Joant, aki a következőkben válaszolt a megye jelenlegi általános mezőgazdasági helyzetét:

— Az eső éppen a legutolsó és lezáró pillanatban érkezett, mert a szárazság már pusztulással fenyegette a kapás növényeket. A tengeri sok helyen, ahol későn vetették, ki sem kelt, a többi helyeken azonban a mostani esők következtében pótolja elmaradt fejlődését a kukorica, mert a felázott földön most már nyugodtan lehet föltogetni.

— A kalászos növények közül folytatta Corbutiu igazgató — különösen a tavaszi vetések silyntették meg az eső nélküli nyárelőt. Az őszi

vetéseket már szerte a megyében aratják és az aratás eredménye, bár mennyiségileg és minőségileg alulmarad a tavalyi termés mögött, azért mégis jónak mondható. A tavaszi vetések, azonban valószínűleg gyengébb termést hoznak.

— A szőlőtermés megyénk kitűnő szőlővidékén, az Eriulmelléken jónak ígérkezik, bár nyitás óta a szárazság miatt kapálni nem lehetett, ezzel szemben a gaz és a gyom nem fejlődhetett ki a hatalmas forróság következtében. Most már azonban — hála a jó esőknek — megindult a szőlőkapálás is.

Ezek után a Mezőgazdasági Kamara mintagazdasága után érdeklődtünk. Corbutiu igazgató szerint a szárazság itt is nagy károkat okozott, azonban ennek ellenére a tanyán lüktető mezőgazdasági élet folyik és négy aratógép már vágja az őszi búzát. (—laky.)

SPORT

Svédország—Esztország 7:2 (3:2). Stockholm-ból jelentik: Nagy érdeklődés előzte meg a két ország világbajnoki selejtező mérkőzését. Főnyesen győztek a svédek és ezzel már be is kerültek a döntőbe.

FC Bratislava—CAO 4:2 (1:1). Oradea. Saját tud. Szép és változatos iramu nemzetközi mérkőzés folyt le hétfőn a Károly-pályán. A CAO jobbnak bizonyult ellenfelénél, bár állandóan csérelgette, próbálgatta új embereit. Végül azonban egy potyagól kedvét szegte az együttesnek és a Bratislava 1:2-ös állás után megfordította a mérkőzés sorsát. Góllövők: Jávor (2), Chodek és Maszarovics illetve Bodea (2). A CAO-ból és a mezőnyből is kivált Geczó pompás játéka. A közönség zajosan ünnepelte. Az új szerzemények közül csak Slivát tetszett.

A KKASE revánsot vett a turdai Uranus asztali teniszesein. Clujról jelentik: Városunk asztali tenisz sportjának nívós napja volt tegnap, melynek keretében a KKASE csapata revánsot vett az Uranus csapatán. Ugyancsak tegnap velt a Heim-kupa negyedik fordulója, melyet megérdemelten nyert meg dr Nagy Gabriella (KAC), Heim-kupa: 1. Dr Nagy Gabriella (KAC), 2. Kolozsváry Sárka (KKASE), döntő 3:2. Amennyiben a következő fordulóban is dr Nagy végzene elsőnek, úgy háromszori egymásutáni győzelmével a Heim-kupa védője lesz. Csapatverseny: KKASE—Uranus 14—2. Revánsmérkőzés.

Cseh döntő a nemzetközi teniszbajnokságban.

Bucurestiből jelentik: A nemzetközi teniszbajnokságok a döntőig jutottak. A férfi egyes döntőjébe a két cseh, Drobny és Stingl jutottak. Az elődöntők: Stingl—Schmidt 1:6, 8:6, 6:3, 6:4. Drobny—Caralulis 6:3, 9:11, 6:1, 2:6, 6:4. Női elődöntők: P. Zizovits—Barabássy 6:4, 6:3. Sander német—Walter osztrák 7:5, 6:2. Döntő: Sander—P. Zizovits 7:5, 6:3.

A kiadóhivatal üzenetei

Dr A. E., Cluj. Párizsi utunk programját külön postán megküldtük. Miután az érdeklődés igen nagy, azonnali jelentkezés ajánlatos. — S. I. S. Társasutazásunkra jelentkezésüket tudomásul vettük s az összeget beérkezése után lapunkban fogjuk nyugtázni. — Párizsi utunkkal kapcsolatos következő pénzküldemények vételét igazoljuk: S. M. 9875 lei. A deauvillei és versaillesi kirándulásokra is előjegyeztük. — H. M. 9875 lei. Levél ment. — Z. M. 10.975 lei. Mindhárom kirándulásra előjegyeztük. A 2 fényképet és utlevélt is megkaptuk. — Gy. Gy. 9875 lei. Milánón kívül Velencében is fog a társaság kb. 6 órán át tartózkodni. — Gróf Haller István, Sanapul. Előfizetése 1937 VI. 1-ig van rendezve.

Szelekesztői üzenetek

N. O., Sft.-Gheorghe. Az itteni pénzügyigazgatóságon nyert értesülésünk szerint kérték a mozireklámra külön adótörvény nincs. Pusztán a szokott reklámdíj kötelező, amit a pénzügyigazgatóság közvetlen a mozi tulajdonosokkal intéz el, így a hirdető fél azt a díjat a hirdetési díjjal együtt fizeti meg a filmszínház tulajdonosának. Ez a díj nálunk egészen minimális és nem haladja meg a havi 50 leit.

Apróhirdetések

Apróhirdetések díja szavanként 3 lei, vastagabb betűvel 6 lei. Legkisebb apróhirdetés ára 30 lei. Cím a kiadóban 10 lei.

Különféle

Biztosan megszabadul

a sváb és ruszli bogártól, ha „Neotox” irtószert használ. Még ma próbálja ki. Kapható Oradeán: Ajtay gyógyszerárban, Str. Vlahuta 46. szám.

Színes és finom fehérnemű himzést vállalkoz. Szabó J. Oradea, Gheorghe Lazar-u. 5.

PUHA OLMOT

állandóan vesz a Szent László-nyomda r. t., Oradea, Str. Regele Carol II. 5. szám.

Lakás

Kiadó

tiszta egyszoba konyhas lakás, mellékhelyiségekkel aug. 1-től. Oradea, Str. Mihail Sorbul 23. szám.

Kiadó

uri családnál a központban különbejáratu, elegánsan butorozott utcai szoba. Oradea, Str. Bratianu 21.

Alkalmazás

Kiadó

egy és kétszobás lakás. Oradea, Str. Codrilor 11. Strand mellett.

LAPARUSITÓK

magas jutalékkal felvétetnek. Jelentkezni a kiadóban.

Adás-vétel

Eladó

egy nagy szalontükör. Megtekinthető: Oradea, Str. Consanziana 16-a. alatt, szemben a Carol sportpályával.

Eladó

más vállalkozás miatt vidéken 36 szobás pensió berendezéssel, vendéglő felszereléssel. — Popovics iroda, Oradea, Str. Vlahuta 6. Telefon: 167. szám.

Eladó 200 kötetes

hittudományi, hittudományi és más tudományos művekből álló könyvtár, nagyrészt kötve. Ára 2500 lei, részletben is törleszthető. Cím a kiadóban.

Fényképezőgép

41/2x6 cm. Zeiss Box Tengort veszek. Cimeket Oradea, Andrei Muresanu 18. sz-ra kérem.

Egyszobás lakás

azonnal kiadó. Jókárbán levő tűzhely eladó. Oradea, Calea Decebal 14. szám.

Eladó — olcsón

elutazás miatt egy 3+1 lámpás rádió beépített hangszóval. Oradea, Strada Vasile Conta 20. szám.

Legjobb ecet

a Nicolae Zsiga 52. sz. alatti raktárban kapható, Oradeán.

Hálószoba

és különféle butorok eladók. Megtekinthető 5 óráig. Oradea, Strada Moldova 45.

ORVOSOKNAK, KOZMETIKUSOKNAK, GYÓGYSZERÉSZEKNEK ÉS DROGUISTÁKNAK EGYARÁNT NÉLKÜLÖZHETETLEN!

A kozmetika

a gyakorlatban, különös tekintettel a terápiára és a

kozmetikumok előállítására.

Írta: dr Cholnoky László egyet. tanársegéd. 144 ábrával.

Összintén leírja az eddig titkolt recepteket és kezelési eljárásokat, amelyek felbecsülhetetlen értékűvé avatják ezt a kitűnő szakmunkát. A kezelések és gyógyeljárások menetének, a receptek elkészítésének stb. leírása, oly részletességgel és pontossággal történik, amelynek gyakorlati értékei valóban nélkülözhetetlenek és pótolhatatlanok teszik e kitűnő művet minden kozmetikus számára.

A könyv ára: 565 lei és portó.

Kapható: Könyvosztályunknál.

A VILÁG FŐVÁROSÁT, PÁRIZST fogja meglátni káprázatos szépségében, ha velünk tart a világiállításra rendezett utunkon. Azonnal jelentkeztek, míg nem késő.

Készült a Szent László-nyomda Rr. környezőgépén Oradea, Str. Regele Carol II. No. 5.